

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Speech onthulling herdenkingsmonument

Door Khadija Arib, Voorzitter Tweede Kamer der Staten-Generaal

Dames en heren, met in het bijzonder Zijne Majesteit de Koning, de minister-president, de minister van Defensie en de voorzitter van het Nationaal Comité Veteranendag,

Welkom in de Tweede Kamer, op de Nederlandse Veteranendag 2016. Vandaag bedanken we onze 115.000 veteranen, én we onthullen de ‘Lijst van gevallen tijdens oorlogen en missies sinds de Tweede Wereldoorlog’. Dat is een bijzondere mijlpaal; niet alleen voor de Staten-Generaal, maar vooral voor de meer dan 6400 omgekomen militairen en hun nabestaanden. Ik vind het dan ook een eer dat u aanwezig bent.

Er is hard gevochten voor onze vrijheid. De ‘Erelijst voor Gevallen’ – die in 1960 door Koningin Juliana werd overgedragen aan de Staten-Generaal, en sindsdien hier in de hal ligt – herinnert ons daaraan. Wij danken onze huidige vrije, open en inclusieve samenleving aan alle namen, aan alle mensen die in dit boek worden vermeld.

De meer dan 40.000 militairen die de luchtmacht, landmacht, marine en marechaussee vandaag de dag telt, leggen een deel van die verworven vrijheid in handen van de politiek. Zij doen dat omdat ze ten diepste geloven dat ze het verschil kunnen maken; het verschil tussen oorlog en vrede, tussen angst en geborgenheid, tussen wanhoop en geluk. Daarmee stellen ze een grenzeloos vertrouwen in het kabinet en in de Staten-Generaal. Andersom vertrouwen wij erop dat zij de mannen en vrouwen zijn, die – in een vreemde omgeving, ver van huis, onder zware en gevaarlijke omstandigheden – het moeilijke werk doen dat lang niet iedereen kan, en zo een cruciale bijdrage leveren aan een stabielere, vrijere en mooiere wereld.

Ik weet uit eigen ervaring dat wij heel zorgvuldig omgaan met het in ons gestelde vertrouwen. De debatten over de uitzending van militairen – maar ook van politie en civiele functionarissen – zijn intensief. Hoewel de Kamer formeel niet hoeft in te stemmen met missies, is het ondenkbaar dat dat gebeurt zonder een breed politiek draagvlak. Het zijn ingewikkelde keuzes, vooral bij missies buiten het grondgebied van de NAVO, die gaan over de legitimiteit van de uitzending, over het mandaat of de bewegingsruimte die je militairen en functionarissen meegeeft, of over het materieel dat ze tot hun beschikking hebben.

En of Kamerleden nu vóór of tegen zijn; wat wij delen is een gevoel van verantwoordelijkheid voor de internationale rechtsorde, én de intense hoop dat het onze mannen en vrouwen goed gaat. Dat komt onder meer tot uitdrukking in de Veteranenwet, een initiatiefwet vanuit de Kamer, de vele troepenbezoeken en het bijwonen van herdenkingen en medaille-uitreikingen. Ik vind het altijd een emotioneel moment, als Kamerleden de militairen in de plenaire zaal veel succes, sterkte en vooral een behouden thuiskomst toewensen. We beseffen dat we veel van hen vragen. Iedereen laat een man of vrouw, kinderen, familie of vrienden achter. Iedereen mist verjaardagsfeestjes, ouderavonden, zwemlessen, samen ontbijten op zondagochtend. Gelukkig komen velen van hen weer thuis. Wat ze hebben gezien en meegemaakt – vaak donkere herinneringen – dragen ze voor altijd met zich mee, maar ze zijn thuis. Verdrietig genoeg heeft niet iedereen dat geluk. Er is altijd het risico dat het mis gaat, dat het afscheid voor altijd is. Het zijn grote offers die militairen brengen, en dat vereist bevlogenheid, betrokkenheid en moed. Niet alleen van henzelf, maar ook van hun direct omgeving.

Het monument dat zo door onze koning wordt onthuld gaat over de erkenning en de waardering daarvoor. Het initiatief voor het monument komt van de Tweede en Eerste Kamer samen. Mijn voorganger had daar een belangrijk aandeel in. De totstandkoming van het monument had niet gekund zonder onder meer het NIOD, het ministerie van Defensie, het Veteraneninstituut, en natuurlijk de webbouwer en kunstenaar. Het is niet het enige monument dat ons blijvend herinnert aan al die militairen die nooit zijn thuisgekomen, maar gezien de sterke verwevenheid, dat grote wederzijdse vertrouwen tussen de Staten-Generaal en de uitgezonden militairen en

functionarissen, zijn we blij dat er nu een eigen monument is, hier dichtbij de 'Erelijst voor Gevallenen', de Indië-plaquette en het borstbeeld van Thomson.

De 'Lijst van gevallen tijdens oorlogen en missies sinds de Tweede Wereldoorlog', zoals het monument officieel heet, sluit aan bij het monument in Roermond, en bevat de namen van de ruim 6400 Nederlandse militairen die sinds 1946 het leven hebben gelaten. Omdat ze het goede wilden doen; omdat ze ergens in geloofden. Dit monument staat dan ook symbool voor een groot verdriet, voor alle gaten die zijn geslagen, maar het geeft ook hoop. Want in Nederland zijn er mensen die, in alle vrijheid, een deel van hun autonomie opgeven, met alle risico's van dien, om te bouwen aan de vrijheid van anderen. En daar mogen we ongelooflijk trots op zijn.